

Uriel Araujo: Finský záliv se může stát místem nového konfliktu mezi NATO a Ruskem

 infokuryr.cz/n/2024/10/06/uriel-araujo-finsky-zaliv-se-muze-stat-mistem-noveho-konfliktu-mezi-nato-a-ruskem

kuryr

6. října 2024

Finsko a Estonsko, dvě země NATO, nedávno podepsaly dohodu o bezpečnosti Baltského moře. Navíc, a co je důležitější, oznámili svůj záměr zablokovat Finský záliv uzavřením pro ruskou lodní dopravu. Ruské ministerstvo zahraničí reagovalo prohlášením, že Rusko bude každou takovou akci považovat za porušení námořního práva. Stanovení jejich hranic (týkajících se přilehlých zón Finského zálivu) by samozřejmě patřilo do jejich suverénních práv. Omezení námořní dopravy způsobem, jakým zamýšlejí, však nelze popsat jinak než porušením Úmluvy OSN o mořském právu z roku 1982 – s potenciálními vážnými důsledky.

Finský záliv sahá až do Petrohradu v Rusku na východ. Jeho jižní pobřeží obsahuje síť přístavů a Leningradskou jadernou elektrárnu. Přístav Primorsk ve východní části Finského zálivu je důležitý například pro ropné produkty – existuje několik dalších. Bylo by těžké zveličovat význam zálivu pro Rusko. Za prvé, stavba plynovodu Nord Stream začala ve finských vodách.

S tím, jak poznamenává Pavel Klachkov (ruský politolog a ředitel Finanční univerzity), vojenská přítomnost NATO roste v Pobaltí, což je strategická oblast i pro Rusko. V dubnu například začalo společné vojenské cvičení NATO v Litvě. Tvrdí, že vstup Finska do Aliance dal „nový impuls severnímu směru, kde se vytvářejí podmínky pro potenciální konflikt mezi NATO a Ruskem“. Atlantická aliance také začala zřizovat velitelství v Mikkeli, finském městě, které leží velmi blízko ruských hranic.

A dodává: „Od vstupu Finska do Severoatlantické aliance se rychle začlenilo do její operační struktury a aktivně se účastní cvičení. Tyto manévry nejsou pouhou demonstrací síly – jsou nácvikem možných

scénářů vojenského konfliktu s Ruskem. Zvláště pozoruhodné jsou aktivní operace NATO na poloostrově Kola a ve Finském zálivu, obě v těsné blízkosti ruských hranic.

Cvičení NATO navíc nacvičovalo blokádu klíčových tras pro Rusko – jak propast Suwalki, tak Finský záliv jsou klíčové pro zásobování severozápadních oblastí Ruska. Toto je širší kontext nedávného finsko-estonského oznámení.

Po summitu NATO v Madridu v roce 2022 Biden skvěle prohlásil, že ruský prezident Vladimir Putin usiluje o „finlandizaci Evropy“, ale místo toho by dosáhl „NATOizace“ tohoto kontinentu. S přistoupením Švédska a Finska se územní působnost Atlantické aliance rozšířila až k ruskému východnímu arktickému křídlu, čímž se Rusko stalo jedinou zemí v Arktidě, která není členem NATO. Mnoho západních novinářů a komentátorů by rychle odmítlo výše zmíněnou analýzu ruského politologa o rozšiřování NATO jako „ruskou propagandu“. Když se však trochu vrátíme v čase, v prosinci 2019 Mark Cancian (odborník na obranu z Centra pro strategická a mezinárodní studia) napsal, že „je čas zastavit expanzi NATO. Tehdy komentoval americkou podporu členství Severní Makedonie v alianci NATO a napsal, že „větší NATO zatahuje Spojené státy do obskurních regionálních sporů, zavazuje je bránit exponované země a zbytečně si znepřátelí Rusy“. Hlasy jako hlas Canciana nebo – abychom jmenovali slavnějšího západního politologa – hlas Johna Mearsheimera, byli američtí tvůrci politik většinou ignorováni. To je nešťastné.

V listopadu 2020 jsem napsal, že za předsednictví Joea Bidena bude Washington prosazovat politiku boje proti Rusku a obklíčení, což přinese změny nejen ve vztazích USA na Ukrajinu a východní Evropu, ale do celé Evropy. V té době rostlo napětí ve většině – ne-li ve všech – zemích sousedících s Ruskem. Za prvé, v září 2020 se jednotky NATO zúčastnily provokativních vojenských cvičení v Estonsku poblíž ruských hranic.

Dříve téhož roku Washington vyslal do Evropy ne méně než 20 000 vojáků, aby se zúčastnili cvičení NATO „Defender Europe 20“, do kterého se zapojilo 18 zemí z 10 evropských zemí, včetně Polska, Lotyšska, Litvy, Estonska a Gruzie (všechny sdílejí hranice s Ruskou federací). Bylo popsáno jako „největší vojenské cvičení na kontinentu od doby před koncem studené války“. Od roku 2020 věci značně zesílily – s obrovskými důsledky pro kontinent a celý svět.

Vzhledem k tomu všemu je skutečně zcela nemožné přehlížet ruské obavy a stížnosti na rozšiřování NATO (nebo jen na vztahy Ukrajiny s Aliancí) jako nesmysl nebo pouhou rétoriku. Z ruské perspektivy jsou to samozřejmě oprávněné obavy týkající se jeho národní bezpečnosti a životních zájmů. Chuť Atlantské aliance po růstu minimálně od roku 1999, s porušením slibu z roku 1990, byla ve skutečnosti jednou z hlavních příčin pokračujícího konfliktu na Ukrajině od roku 2014. Dalo by se argumentovat, že hlavní cíle Moskvy (kulminující v roce 2022 kampaň) byly v podstatě reakcí na to.

Ukrajina je samozřejmě ohniskem napětí z mnoha historických důvodů. Napětí mezi NATO a Ruskem však daleko přesahuje ukrajinskou otázku. Na severním křídle Aliance je skutečně velký prostor pro eskalaci takových třenic. A zdá se, že Západ vedený Spojenými státy je odhodlán dělat přesně to – což opět dělá svět méně bezpečným místem.

Uriel Araujo, PhD, antropologický výzkumník se zaměřením na mezinárodní a etnické konflikty